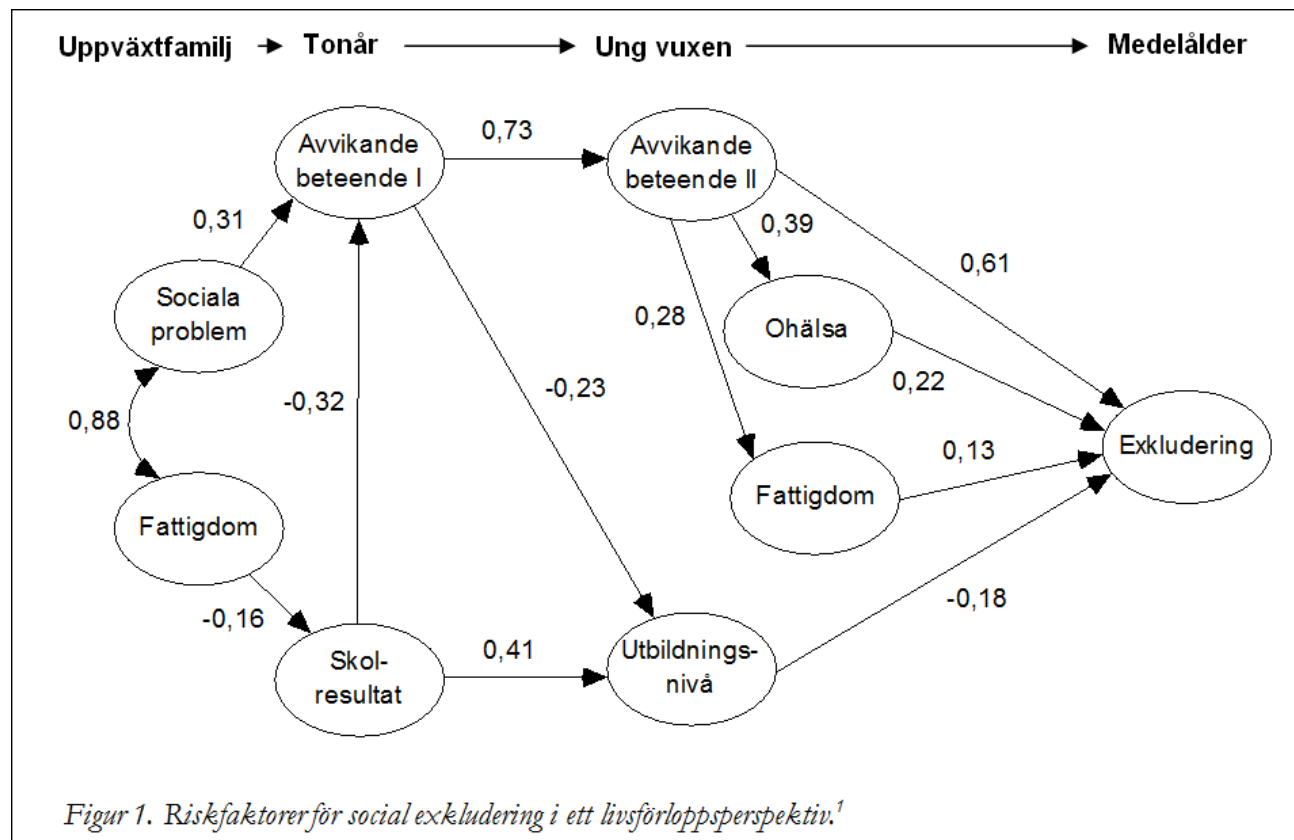

Den ojämlika ungdomsbrottsligheten: Vägar in och ut och vad bör samhället (inte) göra?

Barnskyddsrådet, Uppsala län, 16 sept 2024
Felipe Estrada, Stockholms Universitet

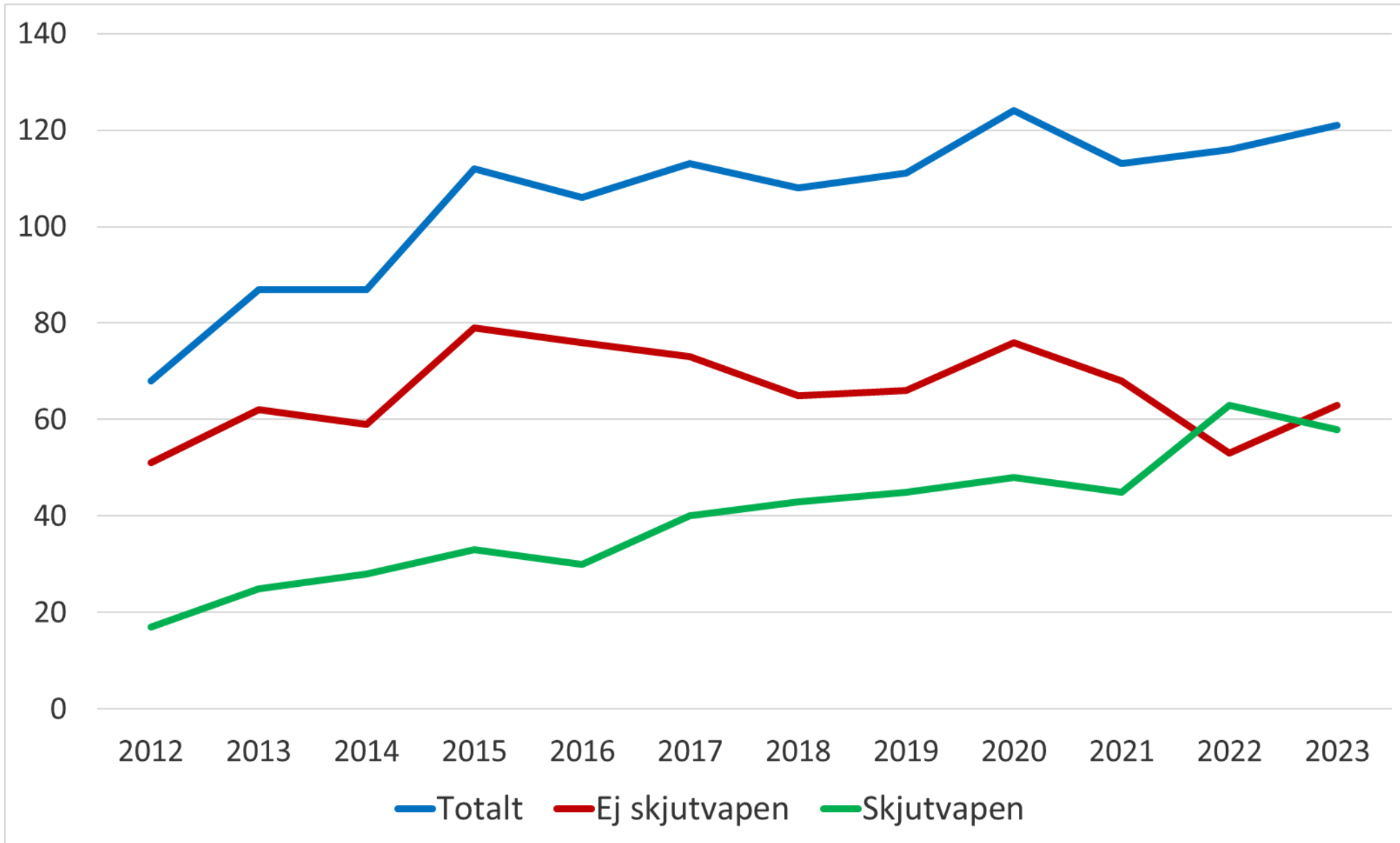

Forskningsprojektet: Den ojämlika brottsligheten; Straffets konsekvenser samt Social förändring och brott

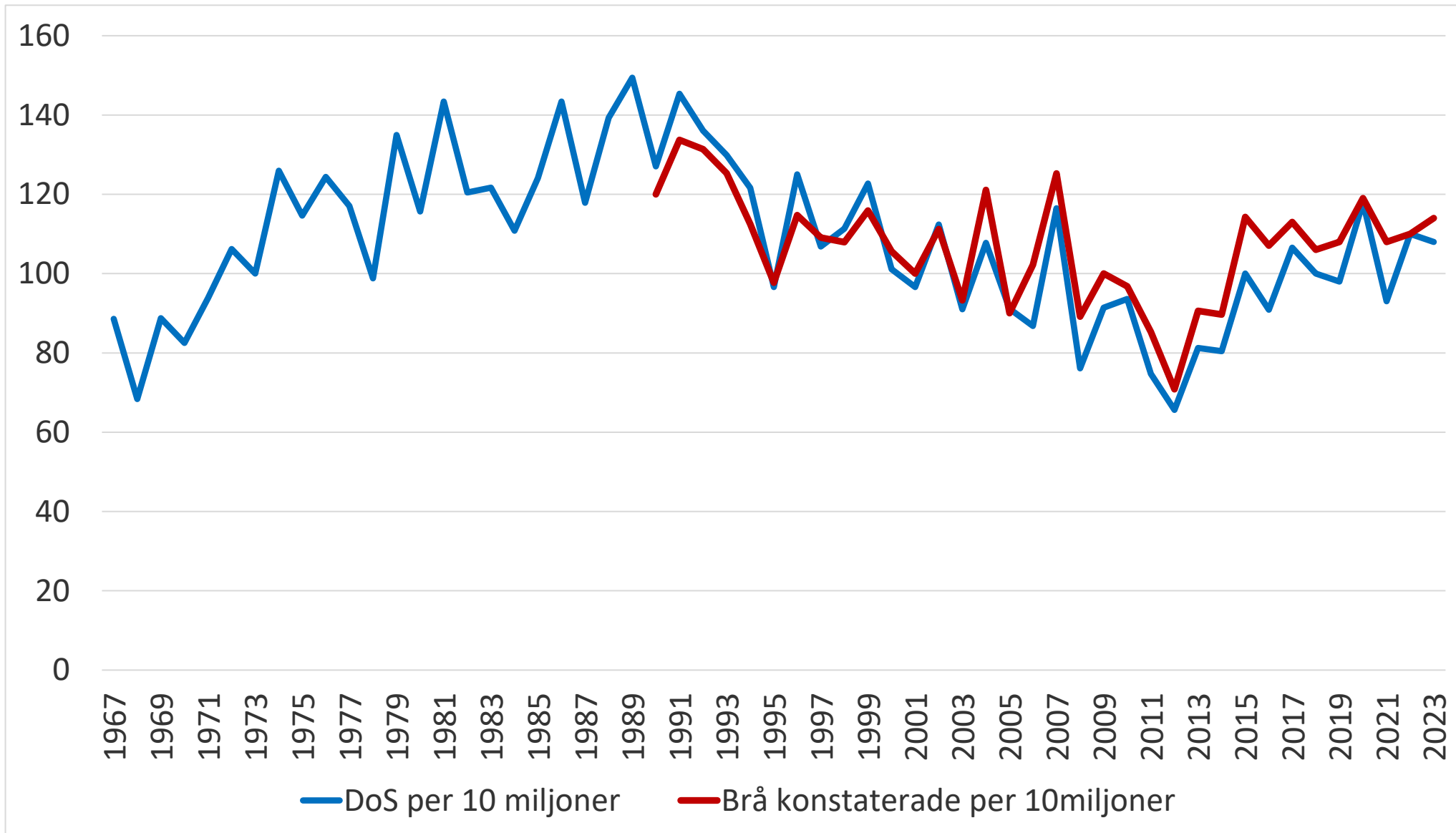
- Har brottsligheten polariserats?
- Vägar till brott och social exkludering
- Har riskfaktorerna förändrats?
- Varför är brottsligheten så ojämlik och hur åtgärda detta mest effektivt?

Skjutvapenvåldet bland unga pojkar har ökat kraftigt

Det dödliga våldet 1967-2023

Vilka länder har flest grova våldsbrott?

Dödligt våld per 10 miljoner invånare, 2000-2022

Huvudnyheter :

Aftonbladet
Ulf Kristersson: Sverige
 upplever en latinamerikansk
 våldsvåg

För 14 timmar sedan

Skånska Dagbladet
Kristersson: "En
 latinamerikansk situation" –
 Skånska Dagbladet

För 17 timmar sedan

MSN
Kristersson om gängvåldet:
 "Latinamerikansk situation"

För 14 timmar sedan

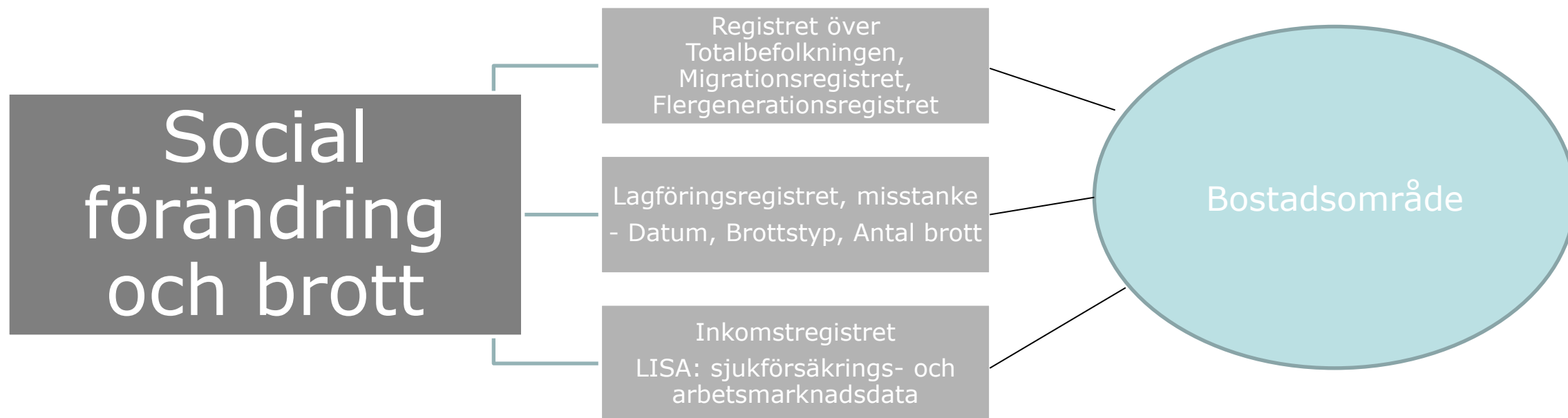
VK Västerbottens-Kuriren
Kristersson: "En
 latinamerikansk situation"

För 13 timmar sedan

Fler nyheter →

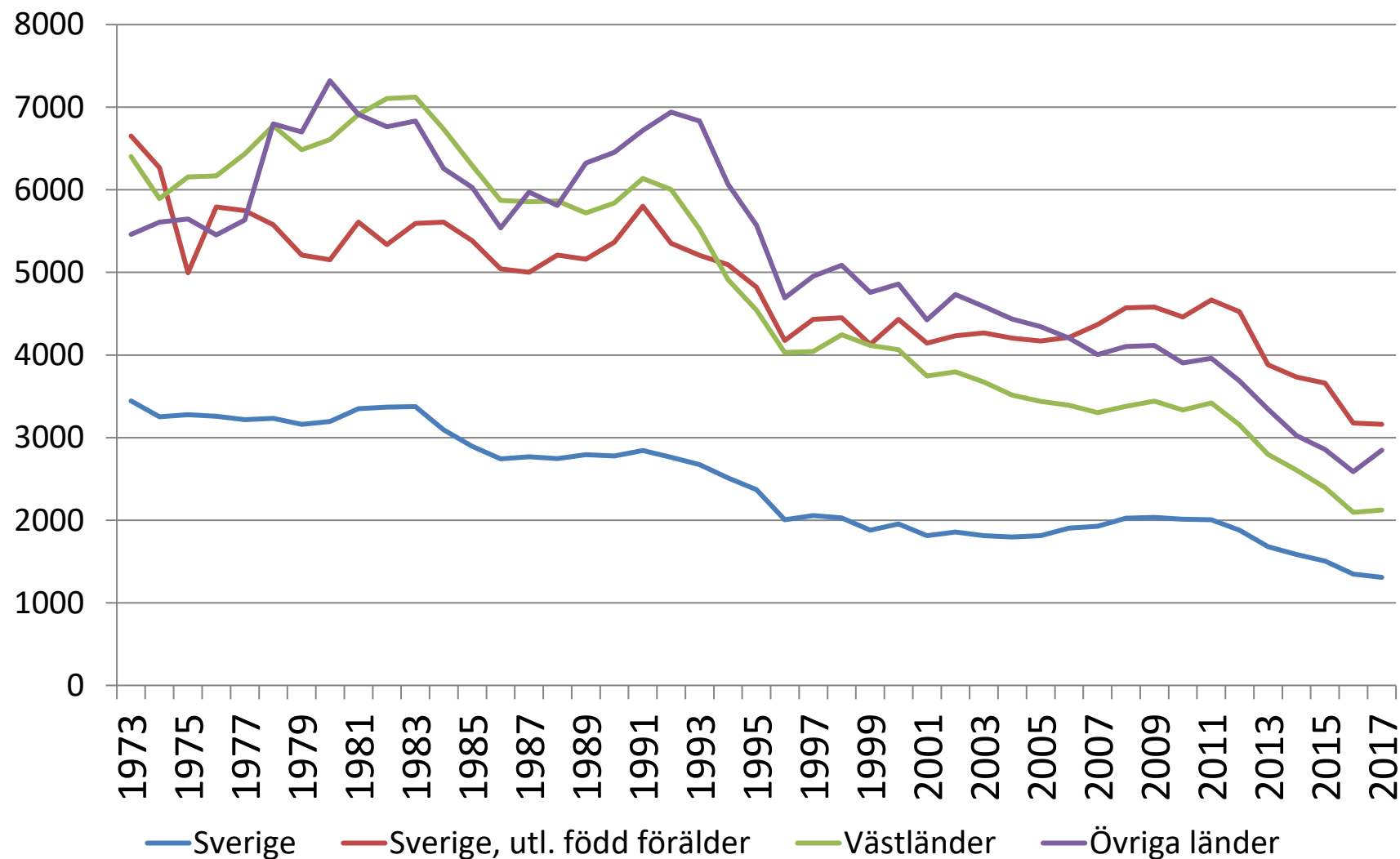
Drygt 15 miljoner individer och 5 miljoner lagföringar åren 1973-2022

Eva Andersson
Olof Bäckman
Felipe Estrada
Anders Nilsson
Fredrik Sivertsson

Den ojämlika brottsutvecklingen

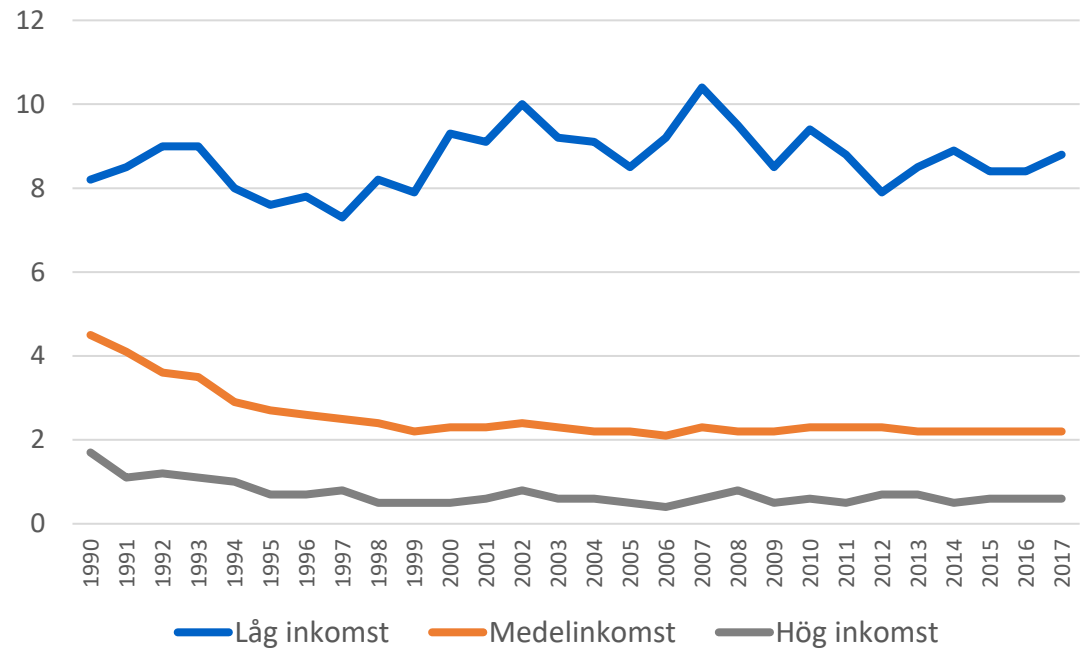
Brottsbelastning efter härkomst, Män 1973-2017

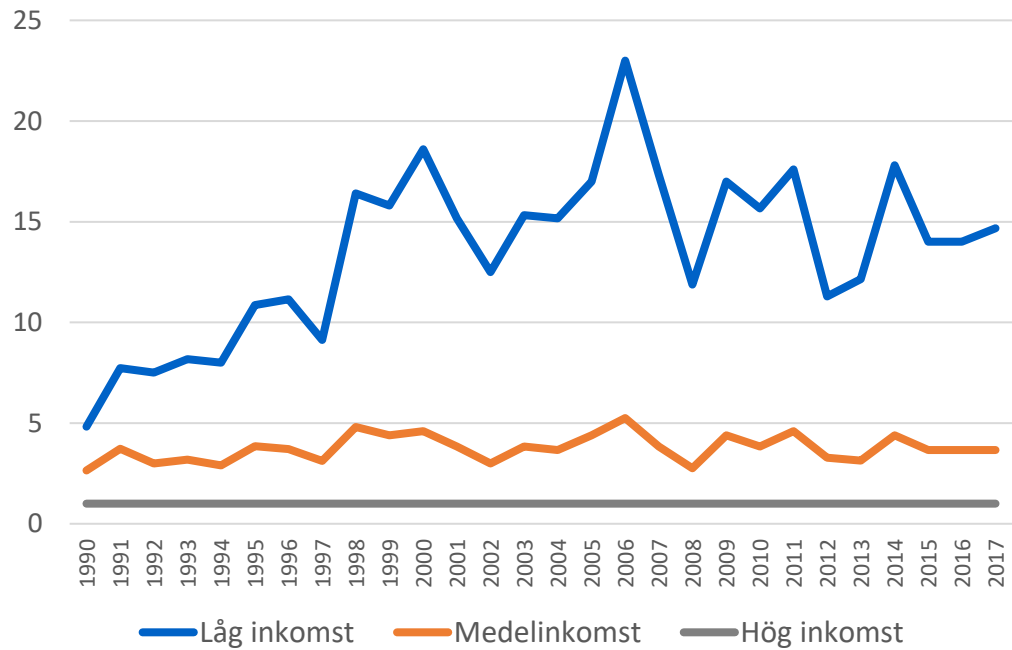
De mest brottsbelastade männen upp till 24års ålder efter socioekonomisk bakgrund* 1990-2017

Andel högaktiva män (4+ lagföringar upp till 24 års ålder) efter socioekonomisk bakgrund

Överrisk, högaktiva män (4+ lagföringar upp till 24 års ålder) efter socioekonomisk bakgrund

* Under två av tre år i åldern 15-17 tillhörde föräldrarna de med de 10% lägsta resp. högsta arbetsinkomsterna

Svensk forskning visar att ungdomsbrottsligheten minskat

Polarisering av våld bland tonårspojkar i Stockholm?

En beskrivning utifrån självdeklarerad och registrerad våldsbrottslighet, 2002–2020

Fredrik Sivertsson

CRIMINOLOGY

ARTICLE | Open Access |

Changing routine activities and the decline of youth crime: A repeated cross-sectional analysis of self-reported delinquency in Sweden, 1999–2017[†]

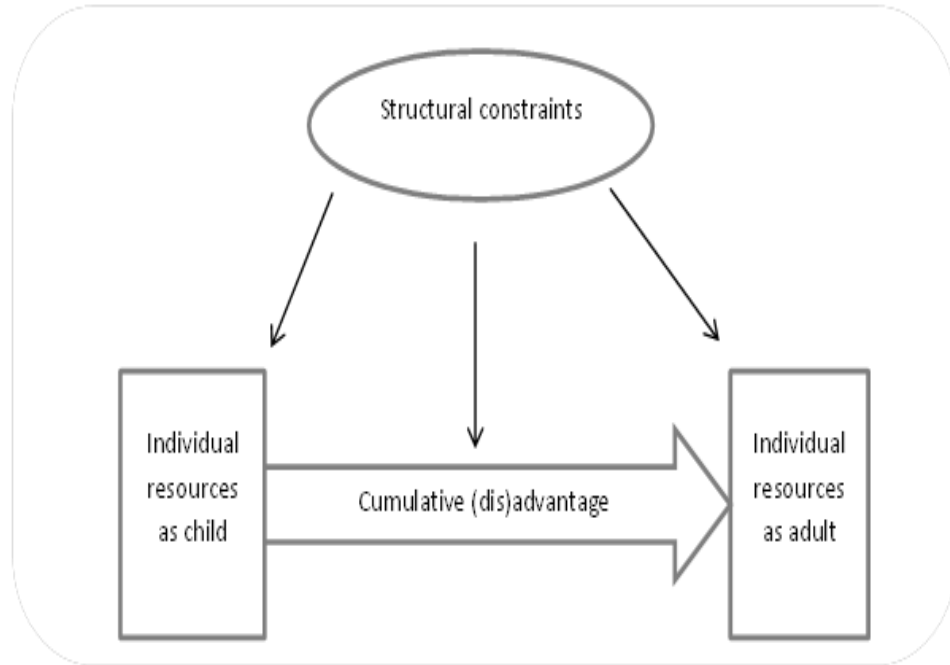
Robert Svensson Dietrich Oberwittler

First published: 31 May 2021 | <https://doi.org/10.1111/1745-9125.12273> | Citations: 11

Så vad ska förklaras och åtgärdas: Färre men värre

- "Isbergshypotesen" stämmer (förvånansvärt) dåligt med empirin
- Skjutvapenvåldet är inte representativt för brottsutvecklingen
- Den ojämlika brottsligheten har blivit ännu mer ojämlik
- Hur minska nyrekryteringen till allvarlig brottslighet?

Robert Sampson & John Laub: Livschanser och Kriminalitet

*Livsförlopps-
perspektiv*

Informell social
kontroll

Sociala band
genom livet

Ansamling av ofärd

Vändpunkter

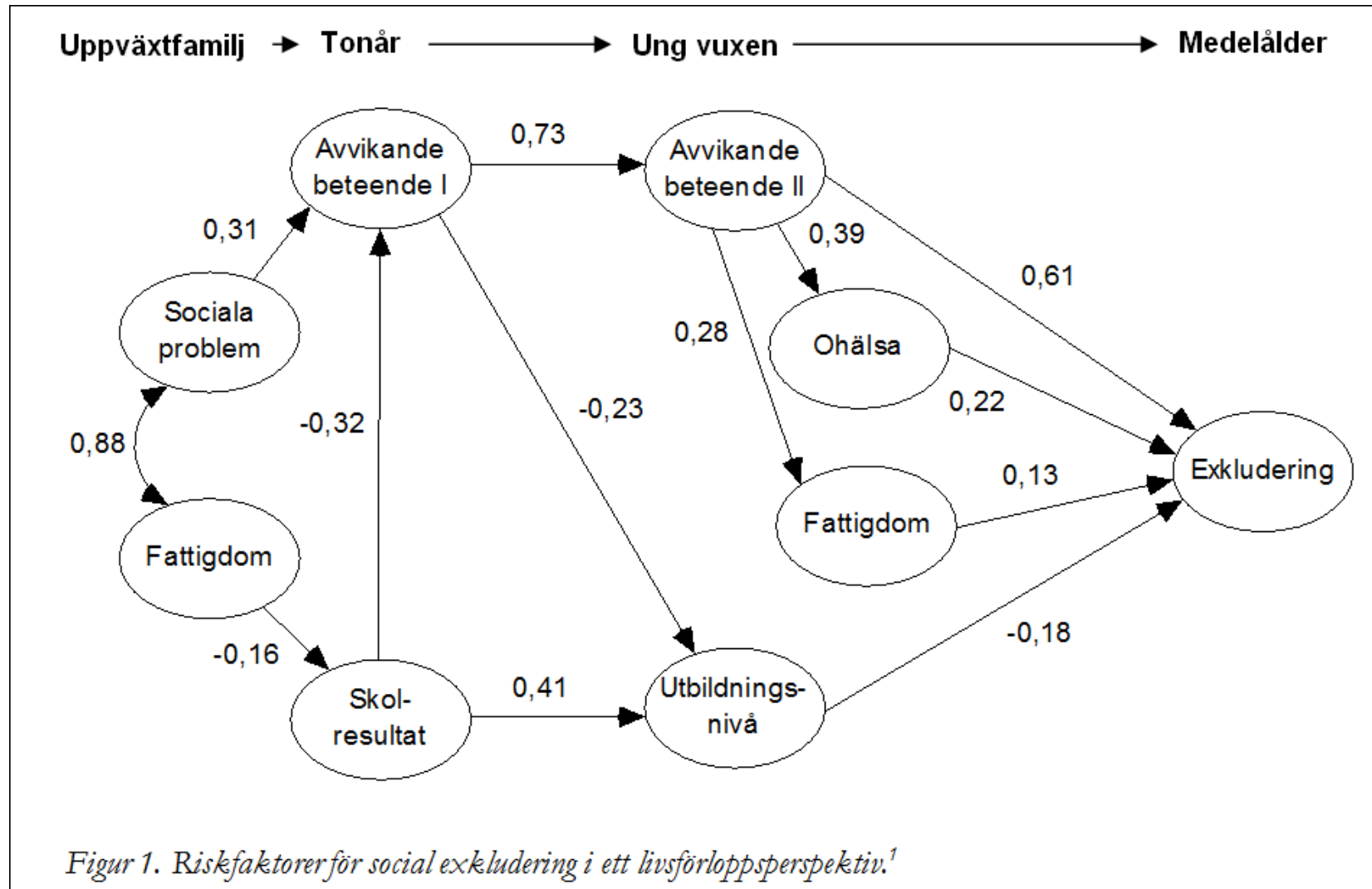
Strukturerade val

***“Individuals construct their own life course through the choices and actions they take within the opportunities and constraints of history and social circumstance”
(Glen H. Elder, Children of the Great Depression 1974).***

Livs chanser och Kriminalitet bland Stockholmare födda 1953

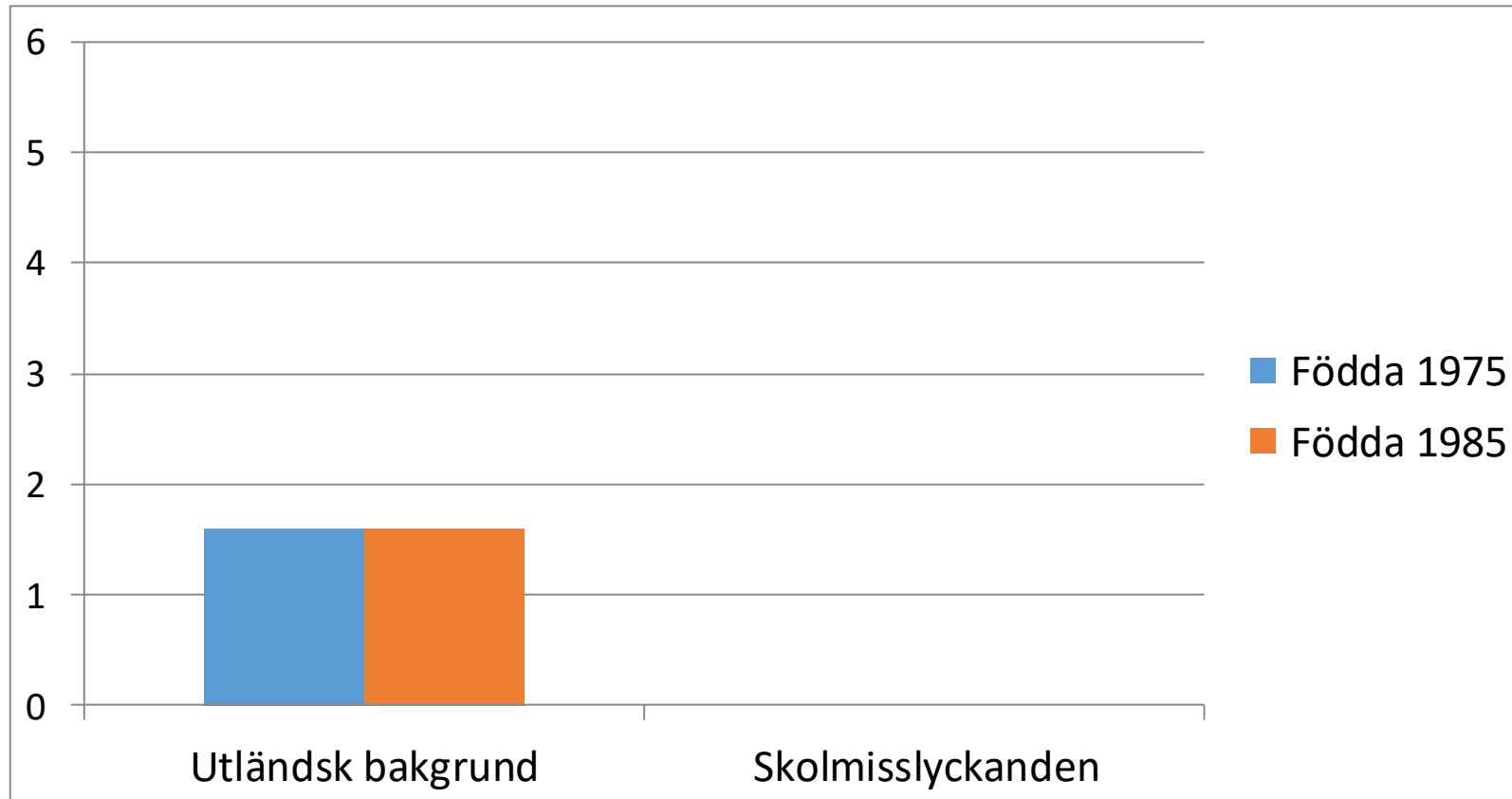
Källa: Olof Bäckman & Anders Nilsson European Sociological Review 2011

Social förändring och brott:

Stabila och förändrade riskfaktorer bland födda på 1970- och 1980-talet

Skillnader i risk att bli lagförd som tonåring 1=samma risk

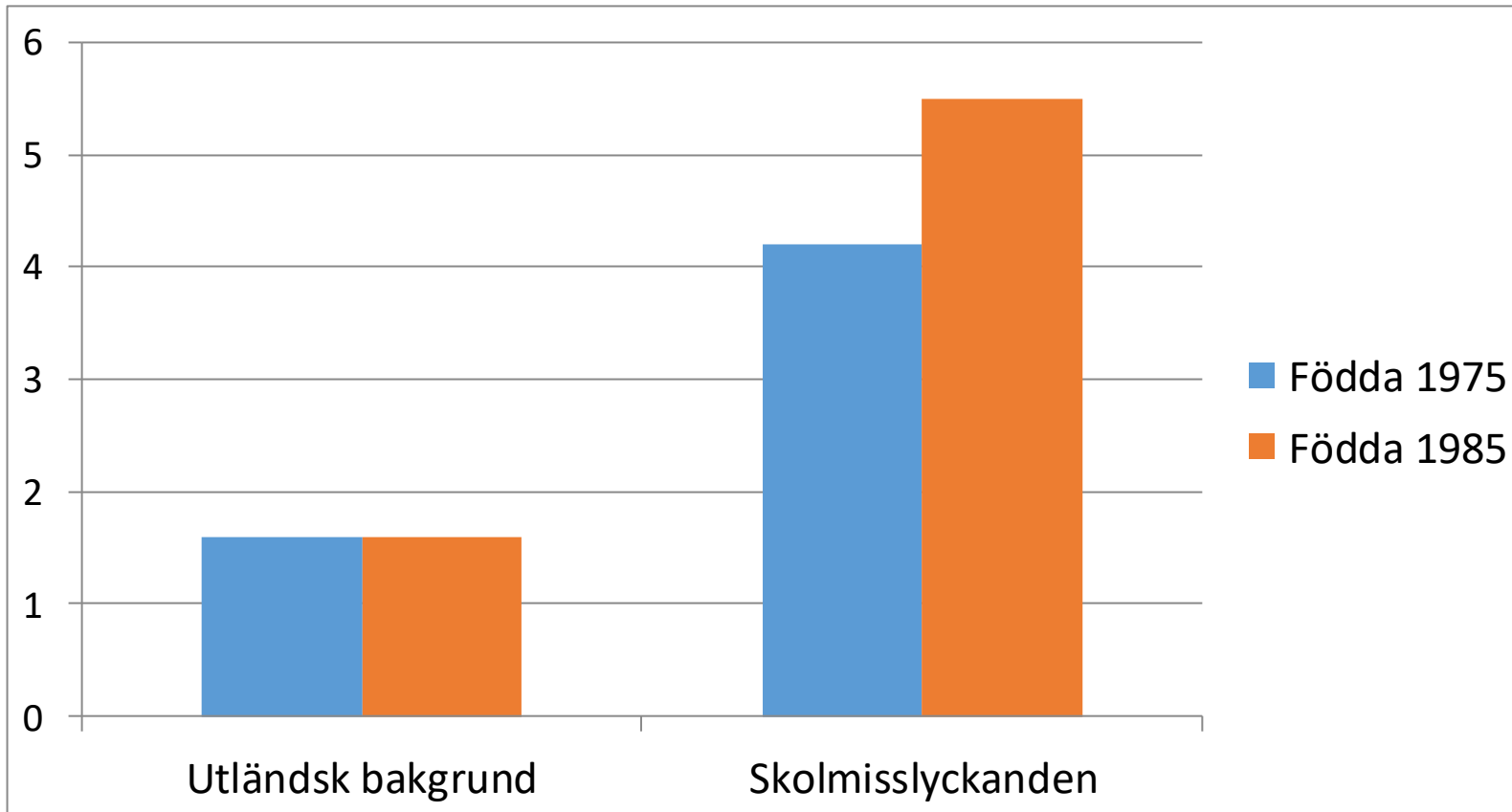

Källa: Bäckman, Estrada, Nilsson & Shannon
British Journal of Criminology 2014

Social förändring och brott:

Stabila och förändrade riskfaktorer bland födda på 1970- och 1980-talet

Skillnader i risk att bli lagförd som tonåring 1=samma risk

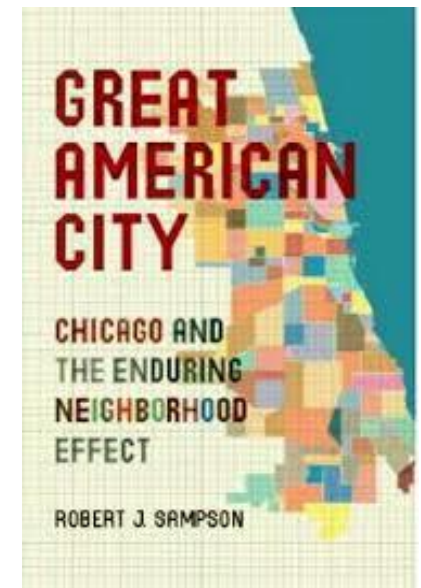
Källa: Bäckman, Estrada, Nilsson & Shannon
British Journal of Criminology 2014

Kollektiva resurser och strukturell ojämlikhet: Robert Sampson

“Let us compare Chicago to an exemplar of modern efficiency and cultural sophistication – Stockholm.

Det är svårt att föreställa sig två mer olika städer. Fler människor mördas på en vecka i Chicago än på ett år i Stockholm. Men trots dessa skillnader finns det anmärkningsvärda likheter.

Där ofärden tilltar ökar också våldet i båda städerna. Vi ser en koncentration av mord i ett mindre antal bostadsområden i båda städerna. Ett mönster som inte uppkommer slumpmässigt.”

Vad ska göras? Visitationszoner, hårdare straff etc Vilka effekter kan vi i så fall vänta oss

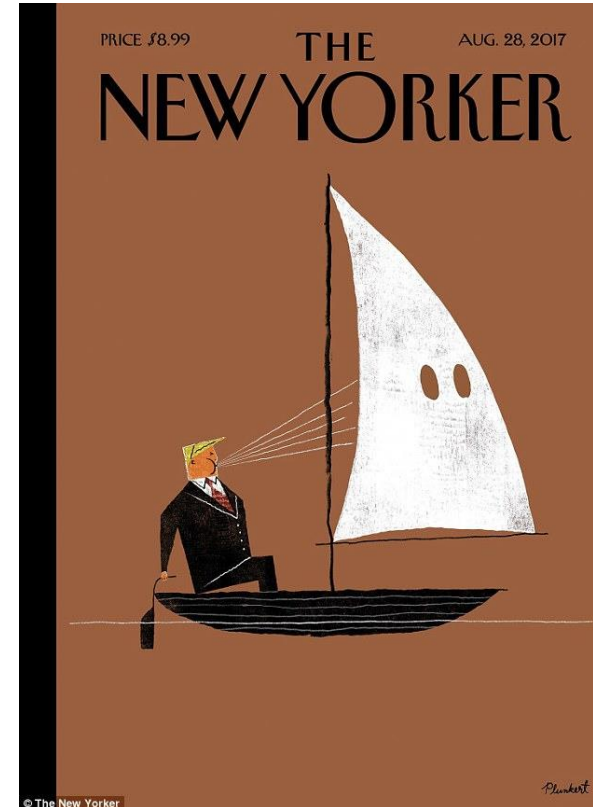
Så vill partierna ta tag i brottsligheten

EN SVÅR FRÅGA

Alla vill se skärpta straff i någon form

Internet. Varning för nytt fräckt Facebookbedrägeri

Snyggaste diskusen korad

Projektet: Straffets konsekvenser

Vad säger forskningen hittills?

- Systematiska översikter främst amerikanska studier
 - Negativ effekt på återfall i brott och andra utfall som utbildning och arbete
 - Inkapacitering: stor utbyggnad ger små effekter på samhällsnivå
- Nya generationens kvasi-experimentella studier i Norden
 - Sänkt straffmyndighetsålder i Danmark
 - Ökade återfall och färre i utbildning
 - Fotboja istället för Fängelse
 - Färre återfall och fler i utbildning/arbete
 - Fängelse istället för Villkorlig dom
 - Försämrad arbetsmarknadsanknytning

RAPPORT 2024: 1

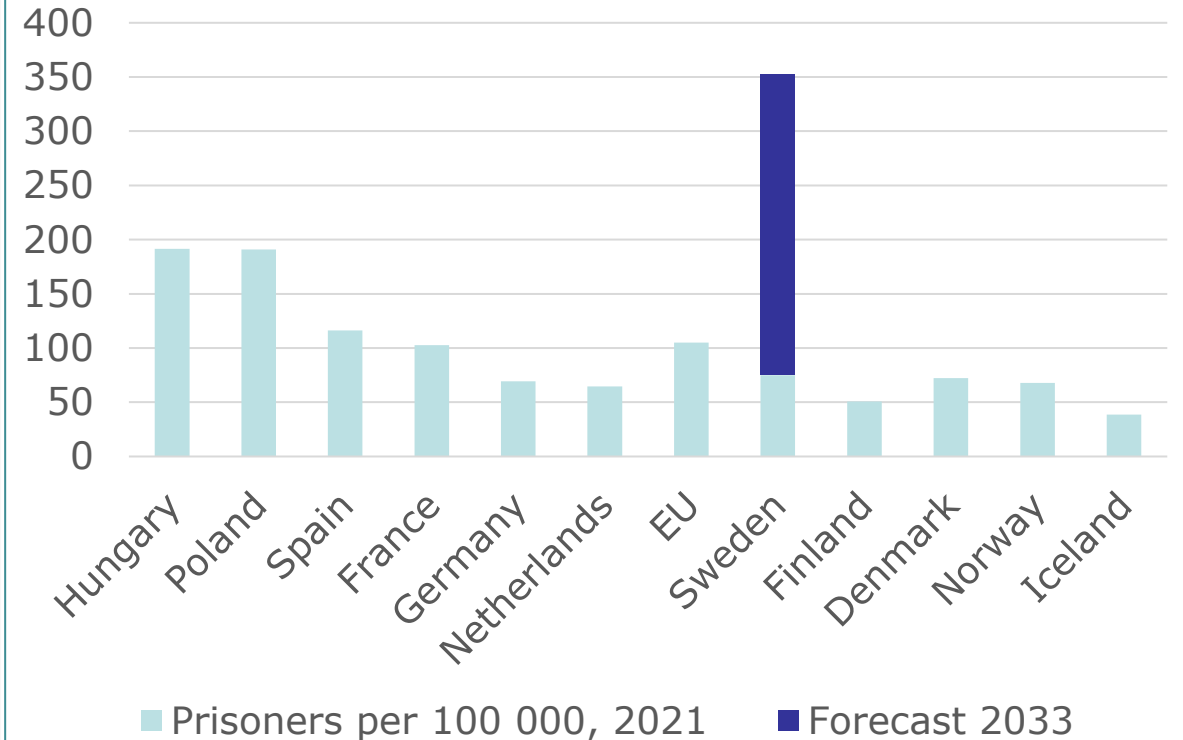
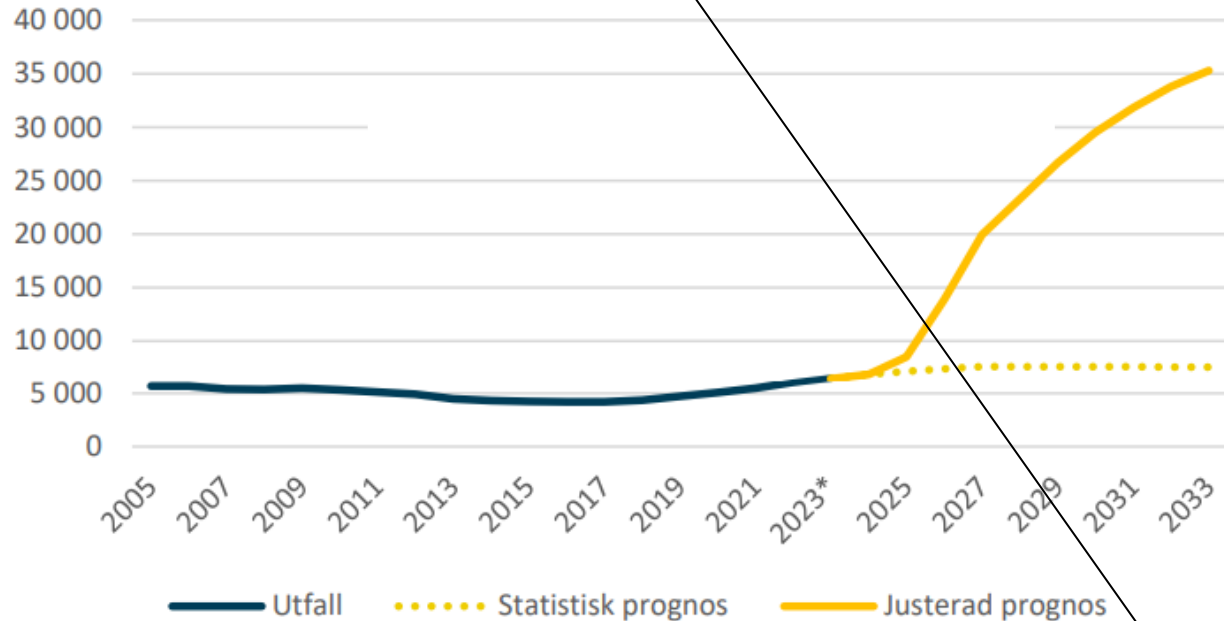
Konsekvenser av fängelsestraff i Norden

En forskningsöversikt

Susanne Alm

Massinläsningens kostnader: 1 miljard är 1000 lärare & socialtjänstpersonal

Prognos medelantal fängelseklienter

”Kriminalvårdens beräkningar pekar på ett utökat anslagsbehov för myndigheten på cirka 95 miljarder kronor fram till 2033, det vill säga i genomsnitt 9,5 miljarder per år” (SvD debatt 2023-12-28)

Utjämna och öka livschanser – minimera exponering för riskfaktorer

- Familj, Skolmisslyckanden, Missbruk; Ungdomsbrott
 - Hänger samman med senare social exkludering
- Hur stärker vi vändpunktsprocesser under livet?
 - Föräldrar; Utbildning, Relationer, Arbete, ”mening med livet”
- Målbild: undvik åtgärder som försvårar barn och ungas utbildning och möjligheter till en väg bort från kriminalitet

Den ojämlika skolan förebygger inte den ojämlika brottsligheten

Satsa offentliga medel där de gör mest nytta

- 2012: "skolan är viktigare än polisen"
- 2023: "stödande åtgärder sätts in för sent"
- Skolan är vår bästa möjlighet att stärka livschanser

Utred andra stödande (snarare än straffande) förslag

- Avkriminalisera eget bruk av narkotika och satsa på stöd- och vårdinsatser
- Begränsa utdrag ur belastningsregister, speciellt för ungdomar
- Statsfinansierade "första ungdomsjobbet" satsning?

Utvärdera insatser vi behöver veta vad som fungerar

Stockholms
universitet

Dagens Nyheter • FREDAG 3 FEBRUARI 2012

Skjutningarna i Malmö.

Elever på Nya Skolekolan i Malmö vet om vikten av godkända betyg. Fr v Jazmina Unguru 15 år klass 8b, Ailin Hamidi, 15 år klass 9a, Samar Sabbagh 15 år klass 9a, Abdollah Taha 13 år klass 7b och Emil Musie 14 år klass 8b. Foto: Alden Hanson

Kolla in Sveriges Fakta: Ökning av mord

Antalet mord och dråp och försök till dessa brott i Malmö, där gärningsmannen använt skjutvapen, mer än fördubblades under åren 2007-2011 jämfört med den närmast föregående femårsperioden. Mellan de två perioderna ökade brotten i dessa kategorier i genomsnitt från fyra till nio brott per 100 000 invånare och år. Malmö, 2002-2006: 59 brott (21 brott per 100 000 invånare). Åren 2007-2011: 137 brott (47 brott per 100 000 invånare). En kraftig ökning 2010 berodde till stor del på en misstänkt serie-skyotts häringar i staden. Stockholm, 2002-2006: 18 brott per 100 000 invånare. Åren 2007-2011: 17. Göteborg, 2002-2006: 19 brott per 100 000 invånare. Åren 2007-2011: 23.

Källa: Brottsförbyggande i det TT.

Polismästaren: Skolan är viktigare än polisen

DN Debatt. "Svensk skola är inte en skola för alla"

Uppdaterad 2023-08-25 Publicerad 2023-08-24

De många statsbidragen till skolan, ofta små och inte sällan kortstiktiga, bör omvandlas till ett mindre antal, skriver artikel författaren. Foto: Fredrik Sandberg/TT

DN DEBATT 25/8.

Skolorna klarar inte att kompensera för elevernas olika förutsättningar, och socioekonomisk bakgrund har blivit allt viktigare för resultaten. Stödande åtgärder sätts in för sent och ibland inte alls. Det finns betydande skillnader i tillgången på behövliga lärare